

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriö
HN Virve Haapajärvi

Lausunto
VN/2983/2020
29.10.2020

1/4

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta, HE 176/2020 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on tarkastellut esitystä muun muassa elinkeinopolitiikan, kilpailu- ja kuluttajapolitiikan, matkailun edistämisen, alueiden kehittämisen, elinkeinonvapauden, harmaan talouden torjunnan ja EU:n mittauslaitedirektiivin kannalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana esityksen tavoitteita taksipalveluiden turvallisuuden ja laadun sekä taksipalveluiden saatavuuden parantamiseksi sekä harmaan talouden torjunnaksi. Esitys sisältää useita täsmennyksiä liikenteen palveluista annettuun lakiin. Tilanteen korjaamiseksi esitettyjä muutoksia voidaan yleisesti pitää kannatettavina. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että sääntely kohtelee tasapuolisesti kaikkia alalla toimivia yrityksiä ja varmistaa yhteiskunnallisten velvoitteiden suorittamisen.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on säilytetty pääpiirteissään markkinaehtoisen järjestelmän toimintaedellytykset. Taksipalvelujen hinnoittelun ja taksamittarien käytön osalta työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että liikenteen palveluista annetun lain 152 § on hyväksyttävissä oleva lopputulema useista huomioitava näkökulmista, vaikka se ei mahdollistakaan kaikkien nykyisten sovelluspohjaisten liiketoimintamallien täysimääräistä käyttöä ilman taksamittaria.

Taksipalvelujen laatu ja turvallisuus

Erityisryhmien kuljettajakoulutusta koskevasta ehdotuksesta (liikennepalvelulain 26 a §) työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että koulutuksen lisääminen on kannatettavaa vapaaehtoisuuteen pohjautuen.

Taksivalaisimen käyttövelvollisuutta koskeva säännös (tieliikennelain 155 §) on kannatettava, koska se edistää kuluttajien ml. matkailijoiden mahdollisuutta tunnistaa taksit hel-

posti sekä edistää luottamuksen lisääntymistä. On myönteistä muun muassa osa-aikaisten taksiryttäjien kannalta, että taksivalaisin voisi olla myös irrotettava.

Esityksessä ehdotetaan, että taksiliikenneluvan saamisen edellytykseksi palautettaisiin yrittäjäkoulutuksen suorittaminen. Työ- ja elinkeinoministeriön mielestä yrittäjäkoulutukseen liittyvät ehdotukset ovat elinkeinovapauden kannalta riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja niille on esitykseen kirjatulla tavalla oikeasuhtaiset perusteet. Yrittäjäkoulutuksen lisääminen on myös yleisesti ottaen kannatettavaa, vaikkakin koulutus- ja tutkintovelvoitteet ovat omiaan nostamaan hieman alalle tulon kynnystä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää muun muassa matkailun kannalta myönteisenä, että esityksen mukaan jatkossa koti- ja matkailupalveluyritysten palvelukokonaisuuteen sisältyvään kuljetustoimintaan ei vaadittaisi taksiliikennelupaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että esitysluonnosta muutettiin siten, että annetun esityksen mukaan pelkästään yrittäjäkoulutusta antavan koulutusorganisaation henkilöstöltä ei vaadittaisi taksinkuljettajan ajolupaa eikä kokemusta taksinkuljettajana toimimisesta. Yrittäjäkoulutuksen tavoitteena on antaa alalle pyrkiville uusille yrittäjille talous- ja liiketoimintataitoja sekä tietämystä keskeisimmistä yritystoiminnan velvoitteista.

Taksipalvelujen saatavuus

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää toimivaa taksimarkkinaa tärkeänä, sillä sujuvat ja luotettavat liikennepalvelut ovat tärkeitä kasvu- ja kilpailutekijöitä alueille, kunnille ja yrityksille. Taksien merkitys osana laajempaa liikkumispalvelumarkkinaa on merkittävä, sillä taksia käytetään usein osana ovelta-ovelle matkaketjua. Taksiryttäjäyyden maineen näkökulmasta on tärkeää, että taksipalvelut ovat asiakkaille turvalliset ja laadukkaat. Tämä tukee yrittäjäyyttä ja yrittäjänä toimimista: lisää kannattavan liiketoiminnan mahdollisuuksia sekä pitää taksiautoilun varteenotettavana yrittäjäyysvaihtoehtona. Onnistuneet taksipalvelut edistävät osaltaan alueiden elinvoimaa sekä tarjoavat palveluja, hyvinvointia, työpaikkoja sekä valtion että kuntien verotuloja.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota hallituksen esityksessä todettuun seikkaan siitä, ettei taksien saatavuudesta ole tällä hetkellä saatavissa ajantasaista tilannekuvaa. Ministeriö pitää tärkeää, että viranomaisilla on käytettävissä tarvittavat tiedot taksien saatavuudesta ja pitää siksi hyvänä liikennepalvelulain 179 §:än ehdotettuja tietojen toimittamisvelvollisuutta koskevia täsmennyksiä.

Ministeriö pitää tarpeellisena, että taksipalveluja kehitetään paikallisesti ja alueellisesti siten, että taksien saatavuus paranee. Tämä korostuu erityisesti harvaan asutun ja pitkien välimatkojen etäisyyksien alueilla.

Taksipalvelujen hinnoittelu ja taksamittarit

Liikenteen palveluista annetun lain taksiliikenteen palvelujen hinnoittelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän siten, että kyydeissä olisi käytettävä tiettyä hinnoittelurakennetta ja esitettävä esimerkkimatkan hinta, jollei taksikyydin hinta ole kiinteä. Lausuntokierroksella olleen esitysluonnoksen mukaan esimerkkihinta olisi vaadittu, jos taksimatkaa ei ole tilattu etukäteen tai siitä ei ole sovittu kiinteää hintaa.

Liikenteen palveluista annetun lain 152(2) §:ssä todettaisiin, että jos taksimatka ei ole sovittu kiinteää hintaa, on matkan hinnan perustuttava kuljettuun matkaan ja matkaan käytettyyn aikaan, ja hinnan määrittämisessä on käytettävä mittauslaitelain vaatimukset täyttävää taksamittaria. Perusteluissa todetaan, että hinnan määrittämisessä olisi käytettävä mittauslaitedirektiivin ja mittauslaitelain vaatimukset täyttävää, ajoneuvoon kiinteästi asennettua taksamittaria. Kyseisen lain 152(3) §:ssä säädettäisiin, että jos taksimatka ei ole sovittu kiinteää hintaa, henkilöliikennettä tarjoavan luvanhaltijan on annettava matkustajalle ennen taksimatkan alkamista tieto esimerkkimatkan hinnasta. Esimerkkimatkan hinta on sellaisen matkan arvonlisäverollinen hinta, jonka pituus on 10 kilometriä, ja joka kestää 15 minuuttia. Lain 152(4) §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset esimerkkimatkan hinnasta, jonka ylittyessä taksimatkan hinnasta tai hinnan määrittämisen perusteista on sovittava nimenomaisesti. Perustelujen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on määritettävä poikkeuksellisen korkealle esimerkkimatkan hinnalle euromääräinen taso, jonka ylittyessä luvanhaltijan määrittämän esimerkkimatkan hinnan voidaan katsoa ylittävän merkittävästi taksiliikenteen palvelujen yleisen hintatason. Merkittävänä ylityksenä voidaan pitää 50 prosentin ylitystä tavanomaiseksi katsotusta hintatasosta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ehdotetut muutokset merkitsisivät parannuksia kuluttajien asemaan taksiliikenteen palvelujen käyttäjinä. Ministeriön näkemyksen mukaan taksiliikenteen palvelujen hinnoitteluun nyt ehdotetut muutokset pääosin parantaisivat hintatietojen selkeyttä ja saatavuutta. Ministeriö kannattaa velvollisuutta ilmoittaa taksimatkan esimerkkihintaa. On kuitenkin mahdollista, että hinnasta sopimisen kytkeminen esimerkkihintaan tekisi sopimushinnan hahmottamisesta kuluttajan kannalta hankalaa.

Hallituksen esityksen tavoitteet ja esitetyt toimenpiteet ovat harmaan talouden torjunnan näkökulmasta kannatettavia. Harmaan talouden torjunnan kannalta valittu malli matkan aikana tapahtuvan matkan pituuden ja ajan mittaamiseen perustuvaan hintaan edellyttää taksamittarin käyttämistä. Taksamittarin on täytettävä mittauslaitedirektiivin vaatimukset. Sääntelyä on täsmennetty EU-sääntelyyn liittyvään tulkintaepävarmuuden poistamiseksi. Mittauslaitedirektiivi asettaa reunaehdot sääntelyn kehittämiselle ja ne on huomioitu. Valittua mallia voidaan pitää mittauslaitedirektiivin näkökulmasta selkeyttävänä.

Ehdotuksessa esitetään taksamittarisääntelyn sisällyttämistä ajoneuvolain sijaan liikenteen palveluista annetun lain 15 a ja 152 §:ään. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää taksamittarisääntelyn sisällyttämistä liikenteen palveluista annettuun lakiin kannatettavana. Liikenteen palveluista annetun lain 15 a ja 152 §:ien informatiiviset viittaukset mittauslaitelakiin selkeyttävät niin ikään sääntelyä. Taksamittareita sekä muita laitteita ja järjestelmiä koskevan sääntelyn eli liikenteen palveluista annetun lain 15 a ja 152 §:ien voimaantuloa vasta 1.6.2021 alkaen voidaan pitää perusteltuna hallituksen esityksessä esitetyn perustein.

Esityksen perusteluissa on todettu, että taksissa ei tarvitsisi olla taksamittaria, jos kyydistä on etukäteen sovittu kiinteä hinta. Ilman taksamittaria toimiminen olisi siten mahdollista vain käytettäessä ennen matkaa sovittavaa kiinteää hintaa. Tämä estäisi liiketoimintamallit, joissa takseissa ei ole taksamittaria ja taksikyydeistä annetaan tilaushetkellä esimerkiksi sovelluksen kautta hinta-arvio tai hinnan vaihteluväli, ja lopullinen hinta täsmentyy myöhemmin matkan todellisen keston ja pituuden mukaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että erilaisten liiketoimintamallien poissulkeutuminen ei edesauttaisi taksimarkkinoilla käytävää kilpailua, mutta ehdotettu vaihtoehto on kuitenkin parempi kuin aivan kaikkien kyytien osalta sovellettava taksamittaripakko, joka voisi vähentää olennaisesti kilpailua markkinoilla kuluttajien edun vastaisesti.